

התבוננות ב
ציבורית בכ
נמוך בסולו
הבינלאומי
"בשל כך נו
מערכות הו
יצירת 'סטו
על ידי 'קוני

הכותבת היא מורה לספרות ולהבעה בתיכון
שליד האוניברסיטה בירושלים

המלך ליר". ממוצע ציוני הבגרות של תלמידי

חיסול האקדמיה

מימוש דרישות האוצר אל מול המרצים יוביל להשמדת המרקם האוניברסיטאי

יאיר צנזור

נציגי נשיאי האוניברסיטאות שיוורעים אוניברסיטה מהי ומחקר מדעי מהו, כל כך שבויים בהבטחות האוצר להזרים משאבים למערכת, עד שלשונם נאלמת דום בכל פעם שהאוצר מעלה דרישות כאלה ואחרות. וכך היה גם הפעם. המסקנה היחידה האפשרית היא שנשיאי האוניברסיטאות רוצים כסף כדי לנהל את האוניברסיטאות אפילו אם הן לא יהיו אוניברסיטאות יותר.

המצקצקים בלשונם מביאים תמיד את הדוגמה של האוניברסיטאות המפורסמות בארה"ב פרינסטון, הרווארד, ייל, סטנפורד וקיימברידג', שמנהלות את ענייניהן האקדמיים לפי הגיון העולם העסקי ומאוד מצליחות בהישגיהן המדעיים. אך אילו היתה צורת הניהול בלבד אחראית להישגיהן, היה השיעור נלמד מהר בכל העולם ואוניברסיטאות רבות אחרות היו נהפכות לפרינסטון, הרווארד וייל. הדבר איננו קודה, כי הצלחתן העצומה של אוניברסיטאות אלה נובעת בעיקר מעושרן הפיננסי המדהים: כל תקציב מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל קטן בגודלו מתקציבה של רק אחת מאוניברסיטאות אלה.

ובחזרה לאירוע המכונן של הפגישה ב-27 בנובמבר. אחרי התרהמה הראשונית של נציגי הסגל הבכיר למשמע הדרישות האבסורדיות, ואחרי שתיקת הכבשים של נציגי ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה) הלוא הם הנשיאים, עשו נציגי הסגל האקדמי את הדבר היחיד שהיה ראוי להיעשות - הם "חבשו את מגי בעותיהם" ועזבו את המקום. אחר מהם צוטט שאמר כי המשך דיון, אילו התקיים, היה רומה למשא ומתן עם רב אורתודוקסי על הגעה להסכמות בדבר התרת אכילת חזיר.

הממצע הזה שיצא מהשק צדיך להוציא משאננות את כולנו. נכון, הדבר איננו קל כי יש שבייתה אינסופית בחינוך העל-יסודי, יש דו"ח מבקר המדינה, דו"ח העוני השנתי, תי, ירון זליכה, החשש מפני רעידות אדמה, איראן וכדוניה יומית של פשע ושל תאונות דרכים, והרשימה אינה נגמרת. אבל למרות כל אלה, צריך כל אזרח שמערכת ההשכלה הגבוהה בישראל יקדה לו לפעול מהר ובהחלטיות כדי להקהות היטב את חודו של המדע. צע זהו וגם להשיבו עמוק לתוך שקו, בטרם יצליח לדקור אותנו.

הכותב הוא פרופסור בחוג למתמטיקה באוניברסיטת חיפה.

ארגוני הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטאות מנהלים משא ומתן עם נשיאי האוניברסיטאות והאוצר על חידוש הסכם העבודה הקיבוצי של הסגל האקדמי הבכיר, שתור קפו פג ב-2003. כמו בכל משא ומתן, הצדדים מבוצרים וחלוקים בעמדותיהם. עד כאן הכל יפה וברור. אף אחד לא חושד שיש למישהו אג'נדה אחרת וה"התגוששות" נמשכת.

אבל ב-27 בנובמבר נפל דבר. מרצע תמיד סופו לצאת מן השק. נציגי האוצר הציגו לסי גל הבכיר דשימת דרישות, שמשמעותן המעשית: להסכים למכסת פיטורים שנתית של חוקרים בכירים בעלי קביעות אקדמית; להסכים להרס הקביעות האקדמית (שהיא הורית תה ויולדתה של החירות האקדמית) על ידי

דרישות האוצר הוסתרו תמיד תחת שם הקוד "גמישות ניהולית"

הסכמה להנהגת העסקה בחוזים אישיים באקדמיה; להסכים להנהגת משכורות דיפרנציאליות שלא לפי מדדים אקדמיים; להסכים להקטנה מיידית ומשמעותית בשכר הנוכחי על ידי נטרול מרכיב שכר עכשווי המבוסס על פעילות אקדמית ("קריטריונים"); ולהסכים לתוכנית לשחיקת הפנסיה של הסגל הבכיר בגמלאות.

בהזדמנויות קודמות הדרישות האלה לא הוצגו בפירוט כה רב, והן הוסתרו תחת קוד המלים המכובסות "גמישות ניהולית". לקרי דאים שאינם בקיאים, ייאמר מיד ובקיצור כי המשמעות של מימוש דרישות אלה, ולו גם באופן חלקי, היא השמדת המרקם האוניברסיטאי. תוך פשרה עדינה ולא פשוטה בין חידות אקדמית במחקר הבסיסי לצורך המתי מיד באיזון תקציבי, פועלות האוניברסיטאות בישראל זה עשרות בשנים. התוצאה הסופית של פעילות זאת, בטרם החל לפני כשש שנים מסע ההרס התקציבי של האוצר, מדברת בעד עצמה בהישגים מדעיים ותדכותיים חובקי עולם. פתרונות לבעיות האמיתיות במערכת לא יבואו מהריסת הבניין כולו.

5712/07
2-12
2-12
מ/מ
מ/מ
"הפנסיה" מ/מ 1818